



S O R T U , A N T Z E R A T U , K O P I A , P L A G I A T U

DE LIBRO **IKERKETA BAT**

LAN-ORRIAK

IKASLEEN GIDA PRAKTIKOA.

HAMABI ETA HAMAZORTZI URTE BITARTEKOENTZAT

**Nola egin lan original bat,
ongi dokumentatua, eta egile
eskubideak errespetatuko dituen**

Ikertu urratsez urrats



1. urratsa. Kontratua

Zuk zer: ikertu, edo lana paretik kendu?	3
Urratsez urrats	6
Balio du, ez du balio	6
Ikertzailearen kontratua	7
Termometroa	8

2. urratsa. Ikergaia

Arrastoari jarraitu!	9
Formula	12
Zer egin ohi duzu zuk?	13

3. urratsa. Plangintza

Ondo pentsatu, gero!	14
Plangintza egin	15

4. urratsa. Ideiak

Non daude informazioaren giltzak?	17
Diagrama bat egin	19
Matrioskak	22
Planetak eta sateliteak	23

5. urratsa. Iturriak

Iturriak	24
Liburutegi batera joan	25
Bilaka eta bilaka	27
Zer egin ohi duzu zuk?	29

6. urratsa. Dokumentuak

Zer egin ohi duzu zuk?	30
Dokumentuak arakatu	31

Dokumentuak hautatu	32
Datu bibliografikoak antolatu	33

7. urratsa. Informazioa

Irakurle zorrotza al zara?	35
Nire galderen erantzunak aurkitu	37
Aipatzeko, oharrak jaso lehenengo	38
Bi testu alderatu	39
Egintzak eta iritziak bereizi	40

8. urratsa. Gidoia

Zure diagrama osatu	41
Gidoia egin	42

9. urratsa. Originala izan

Aipatu	44
Parafraseatu	45
Bibliografia	46

10. urratsa. Txostena

Erabaki nolako txostena nahi duzun	47
Zirriborroa idatzi	49
Txostena idatzi	51
Egiaztatu...	52
Ahozko azalpena	53
Hormairudia edo panela	54

11. urratsa. Interneten

Zurea <i>de libro</i> ikerketa bat al da?	55
---	----



I. urratsa. **Kontratua**

Zuk zer: **ikertu**, edo **lana** paretik **kendu**?

Gure proposamena

Eskolako lanak egiten dituzunean, zein izaten da zure ikertzeko modua? Erantzun alboko testari. Zintzo eta zuzen. Azpimarratu «bai», eskuineko zutabearen ageri den esaldi batek ikertzeko orduan zuk izan ohi duzun jokamolderen bat adierazten badu, eta kontrakoa adierazten badu, berriz, azpimarratu«ez». Aurrera egingo duzu gure laguntzarekin: ez dakizuna ikasiko duzu, zailtasunak gaindituko dituzu.

Material hau hemen eskura dezakezu:

esdelibro.es

1. Irakasleak gai libre bati buruzko lan bat agintzen didanean, gairik errazena aukeratu ohi dut. (bai) (ez)

2. Nire ideiak kontatzen dizkiet lagunei, irakasleei, gurasoei... (bai) (ez)

3. Lan baterako ideia bat bururatzen zaidanean ez diot inori kontatzen, ez dut nahi-eta inork kopiatzerik. (bai) (ez)

4. Saiatzen naiz informazio-iturri ugari kontsultatzen eta askotarikoak izan daitezen, nahiz eta denbora gehiago eman behar lana burutzeko. (bai) (ez)

5. Hiruzpalau dokumenturekin, aski izaten dut. (bai) (ez)

6. Informazioa bilatzeko, landu nahi dudaren gaiaren alderdi desberdinak adierazten dituzten giltza-hitz batzuk erabiltzen ditut. (bai) (ez)

7. Beti idazten dut informazioak nondik jaso ditudan, gero, lanaren amaieran, bibliografia batean sartzeko. (bai) (ez)

8. Bizpahiru Internet helbide ditut, oso lagungarri zaizkidanak irakasgai desberdinetan agintzen dizkidaten lanak egiteko. (bai) (ez)

9. Badakit nire ikergaiari buruz dokumentu gehiago egon arren ez zaizkidala denak baliagarri gertatuko, batzuk kalitate gutxikoak direlako, beste batzuk goi mailakoak direlako niretzat, etab. (bai) (ez)

10. Uste dut edozein dokumentu izan daitekeela ona lan bat egiteko, argitaratua izan bada, kalitatekoa den seinalea baita. (bai) (ez)

11. Nahiago dut dokumentu mordo bat bilatu eta gero gustatzen ez zaizkidanak baztertu. (bai) (ez)

12. Atsegin dut liburutebietara joatea, informazio interesgarria aurki daiteke eta. bai ez
-
13. Sarritan ahaztu egiten zait nire informazio-iturriak aipatzea. bai ez
-
14. Lanari berehala ekitea gustatzen zait, nahiz eta zertan ari naizen oso argi ez izan. bai ez
-
15. Lana behin planifikatuz gero, zorrotz lotzen natzaio planari amaieraraino, gerta ala gerta. bai ez
-
16. Lan bat egin behar dudanean, alde zuzenetik planifikatzen dut, hautatu dudako gaiari nola ekin nahi diodan erabaki ondoren. bai ez
-
17. Irakasleak ematen dizkigun aholkuak ez ahazteko eta uneoro kontuan hartzeko, idatzi egiten ditut. bai ez
-
18. Nahiko malgu jokatzeko dut eta lanaren edukia zein ikuspegia aldatzen joaten naiz, prozesuaren aldiak bete ahala, gauza berriak aurkitzen ditudan heinean. bai ez
-
19. Lana idazteko, kontuan hartzen dut nork irakurriko duen. bai ez
-
20. Lana idazten amaitzen dudanean, berehala entregatzen dut. bai ez
-
21. Nire idazlanak behin baino gehiagotan begiratzen ditut, ongi adierazita ote dauden ikusteko eta azaldu ditudan ideiak berriro aztertzeko. bai ez
-
22. Irakasleak esaten badigu ikerlanak hamar orrialde izan behar dituela, edonola betetzen ditut, nire lanak, berez, gutxiago behar baditu ere. bai ez
-

Material hau hemen eskura dezakezu:

esdelibro.es

23. Hautatzen ditudan dokumentuetatik paragrafo osoak kopiatzen ditut, izugarri kostatzen baitzait edukiak neure hitzez adieraztea. bai ez

24. Gaiak eztabaidarako bidea ematen duenean, aurkitu ditudan testuen egileen iritzi berak defendatzen ditut, haien aldeko ez naizenean ere. bai ez

25. Ez dut inolako arazorik neure iritzia azaltzeko, ezta aurkitu ditudan informazio edo testuetakoen kontrakoa denean ere. bai ez

26. Nire lana zuzendurik jasotzen dudanean, zuzenketak arrapataka irakurri eta gero ahaztu egiten ditut. bai ez

27. Lana irakasleari eman ondoren, ez dut berriro begiratzen. bai ez

28. Atsegin dut irakasleak nire lana ebaluatzea eta zertan hobe dezakedan esatea. bai ez

29. Lana ahoz azaldu behar dudanean, beti prestatzen dut material osagarriren bat, entzuleek hobeto jaso dezaten esan nahi dudana. bai ez

30. Amorrua ematen dit besteei nire lana irakurtzea. bai ez

31. Interesatzen zait nire lana ezagutaraztea eta besteei hari buruz duten iritzia ematea. bai ez

20 erantzun urdin baino gehiago asmatu baduzu:

zorionak!, ganoraz ikertzen duzun seinale.

Asmatutako erantzun urdinen kopurua 10 eta 20 artean badago:

eginbeharra paretik kenduta konforme gelditzen zara, baina askoz ere ikertzaile hobe zara izatez.

10 erantzun urdin baino gutxiago asmatu baduzu:

argi ibili!, eginbeharra paretik kentzera mugatzen zara eta lan egiteko modua begiratu beharko zenuke.

Material hau hemen eskura dezakezu:

esdelibro.es

I. urratsa. **Kontratua** **Urratsez** urrats

Gure proposamena

Egizu sartu-irten bat esdelibro.es web orriaren atal honetan, eta zure ikerlana zorrotza eta originala izan dadin egin beharko dituzun urratsen ikuspegi orokorra izango duzu



Balio du, ez du balio

Te proponemos

Jakin nahi al duzu ikerlan on batean zer egin daitekeen eta zer ez? Sartu esdelibro.es orrian, bertan baitituzu aholkuak, zure ikerketan egile eskubideak errespetatu dituzun.

Material hau hemen eskura dezakezu:

esdelibro.es





I. urratsa. **Kontratua** Ikertzailearen **kontratua**

(Izen-deiturak)

nire ikerlana

egiteko ondorengo baldintzen jakitun, aukeratzen dut esdelibro.es orrian argitaratua izan dadin:

- Ikerketa-prozesuaren hamaika urratsak jarraituko ditut eta urrats bakoitzean emaitza onak lortzen saiatuko naiz.
- Beti izango dut kontuan obra orok jabea duela eta jabeak eskubidea duela bere sortze-lana errespetatua izan dadin. Horrenbestez, errespetatu egingo ditut nire ikerlana egitean erabiliko ditudan pertsonen jatorrizko ideiak eta sortze-lanak.
- Hitz ematen dut erabiliko ditudala, gutxienez, iturri mota hauek: entziklopedia inprimatu bat edo elektronikoa bat (CD batean edo Interneten), nire ikergaiari buruzko liburu bat, aldizkari edo egunkari bateko artikulua bat (nire gaiaz ezer argitaratu bada behintzat), segurtasuna bermatuko duen Internet orri bat erakunde batena, eta irudiekiko Internet orri bat.
- Hitz ematen dut liburutegi batera edo dokumentazio-zentro batera joango naizela, behar ditudan dokumentuetako batzuen bila.
- Nirea lan pertsonala izango da, eta bertan, beste batzuen ideiak eta neureak laburbildu, bateratu eta erkatuko ditut, eta zorrotz jokatuko dut neure ideiak eta besteenak zehazterakoan.
- Beti aipatuko ditut nire informazio-eta inspirazio-iturriak, oharren eta bibliografiaren bitartez.
- Aipuren bat hitzez hitz jasotzen dudana bakoitzean, aipu-marken edo kakotx artean jarriko ditut eta egilea aipatuko dut, nondik jaso dudana ere agertuko dudalarik.

Onartzen ditut arestian azalduko baldintzak eta ikerketak iraun bitartean lan-prozesuaren aldi guzti-guztiak bete ditzadan zainduko dut amaieraraino.

.....n,korenn

Izp.: Ikertzailea

*Material hau hemen
eskura dezakezu:*

esdelibro.es



I. urratsa. **Kontratua** **Termometroa**

Eta gainera

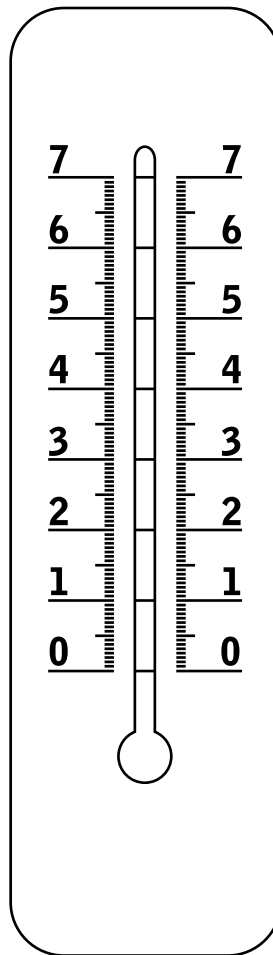
**Zure© termometroaren
hozberoa jakiteko, ilundu
gradu bat baiezko erantzun
bakoitzeko:**

Zure lana egiteko oinarritu zaren ideiak eta sortze-lanak aintzat hartu eta errespetatzen al dituzu?

Konturatzen al zara obra orok jabea duela?

Ba al dakizu zeu ere sortzaile zarela eta besteek zure sortze-lanak errespetatu behar dituztela?

Mundua aurrerarazi zuten ideia originalak zureganaino iritsi dira euskarri batzuen bidez; aintzat hartzen al dituzu euskarri horiek: liburuak, pelikulak, bideoak, aldizkariak, CD ROM-ak eta dokumentu mota guztiak oro har?



Konturatzen zara lanerako erabiltzen dituzun dokumentuen atzean beti dagoela sekulako ikasnahia eta ahalegina, dokumentua edozein motatakoa izanik ere: liburuak, ikus-entzunezko dokumentua, web orrialdea...?

Ezagutzen al dituzu plagiatu, kopiatu, antzeratu eta sortu artean dauden aldeak?

Benetan saiatzen zara zure ideiak eta besterenak bereizten?

Informazio-iturriak beti aipatzen al dituzu?

*Material hau hemen
eskura dezakezu:*

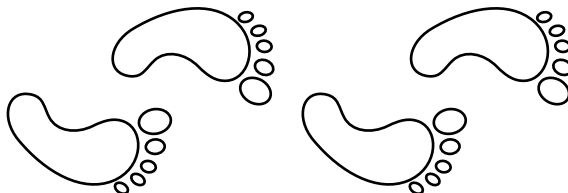
esdelibro.es

2. urratsa. **Ikergaia** **Arrastoari** jarraitu!

1. Aztarnen atzean gordetzen dena aurkitu.

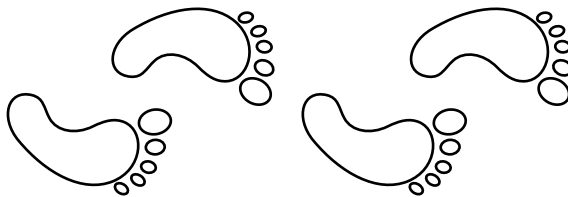
1. arrastoa

Lehentasun ordenaren arabera, idatz itzazu gehien interesatzen zaizkizun lau alor nagusiak. Adibideak: zientzia, literatura, artea, historia, musika, zinea, etab.



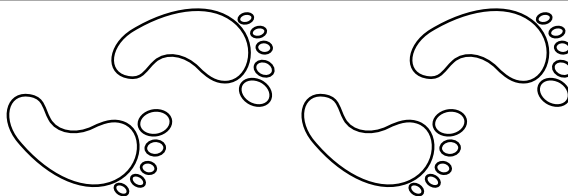
2. arrastoa

Gaurko egunkari bat eskuratu, eta idatzi albisteen artean deigarrienak gertatu zaizkizun lau gaien izenak. Adibide batzuk emate aldera: legez kanpoko immigrazioa, ozono geruzaren zuloa, azken orduko bidaia espazialak, etab.



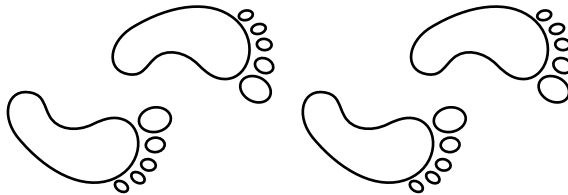
3. arrastoa

Eskatu norbaiti (adiskide bati, gurasoei, irakasleei...) iradokitzeke zuri gaiak eta, entzun ahala, idazten joan.



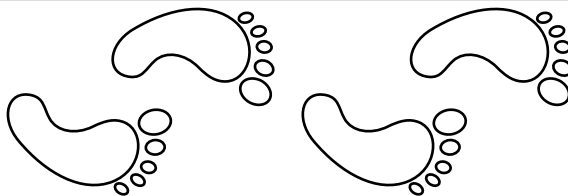
4. arrastoa

Eskuratu entziklopedia bat eta zabaldu liburua hainbat bider aliritzira, agertzen diren gaiak idatzi eta gero, gehien erakartzen zaituzten lau gaien izenak azpimarratu.



5. arrastoa

Ideien zurrunbiloa egin, bakarrean edo taldean, eta gehien gustatzen zaizkizun lau ideien izenak idatzi.



Material hau hemen eskura dezakezu:

esdelibro.es

Ideien zurrumbiloa

Ideien zurrumbiloa da hamar minutuan burura etortzen zaizkizun ideia guztiak idaztea, bat bera ere bazter utzi gabe. Gero egokiak ez direnak alboratzen joan, harik eta gaia aukeratzen duzun arte.

- 2. Bost arrastoak aztertu: Jarraitu dituzun arrastoetan agertzen al da gairen bat behin baino gehiagotan? Idatzi izenak lauki horretan.**

- 3. Zure gai posibleei galdeketa egin, alboko taulaz lagundurik.**

	1. GAIA	2. GAIA	3. GAIA
Ba al dakit ezer gaiari buruz?			
Erraz lortzen al da gaiaren inguruko informazioa?			
Gaiaren mugak argi ote ditut? Ez ote da, aukeran, zabalegia, edo murriztegia?			
Gehiegi pentsatu gabe, bururatzen al zaizkit hiruzpalau galdera gaiaren gainean?			
Gaiak ba al du gutxienez alderdi pare bat, nire jakin-mina pizten duena?			
Besteei ere interesgarria irudituko zaie?			
Atsegin zaidan gai bat al da?			

Material hau hemen eskura dezakezu:

esdelibro.es

4. Orain, erabaki beharra duzu!

Zein gaitara eraman zaituzte aztarnek?:

Zer sentitzen duzu gai horri buruz ikertu behar duzula pentsatzean?:

Ideiak erakartzen bazaitu, ez dago zalantzarik: horixe duzu gaia! Orain lanari ekin, eta ez pentsatu gehiago ea beste gairen bat aukeratu behar ote zenuen. Saia zaitetz lana ahalik eta ondoen egiten.

Aholku batzuk

Gaia aukeratzekoan komeni da gauza bat kontuan hartzea: ez da zaila izan behar gai horren inguruko informazioa aurkitzea. Ziur ez bazaude, laguntasuna eskatu liburuzainari. Garrantzikoa da, baita ere, gaiari mugak ezartzen jakitea. «Afrikar kontinentea», adibide bat jartzearren, oso gai zabala da, zabalegia aukeran. Zehatz genezake, esate baterako, honela: «Afrikar kontinentearen erliebea». Edo, lekua gehiago mugatuz: «Afrikar kontinentearen hegoaldeko erliebea». Aukeratu dugun gaia denboran mugatzerik baldin badago, mugatu. Eman dezagun gaia «Migrazioak afrikar kontinentean» dela; bada, mende jakin batera muga genezake: «XX. mendeko migrazioak afrikar kontinentean». Denboraren eta lekuaren muga biak erabiliz, gehiago zehaztuko dugu gaia; adibidez: «XX. mendeko migrazioak afrikar kontinentearen iparraldean». Gure gaiaren izenburua litzateke, beraz: «XX. mendeko migrazioak Afrika iparraldean».

Material hau hemen eskura dezakezu:

esdelibro.es



2. urratsa. Ikergaia Formula

Gure proposamena

Ikertzeak kuxkuxean aritzea ere esan nahi du; hortaz, bada, aukeratu gai horietatik bat, pentsatu pixka bat zer dakizun gai horren inguruan, eta erakutsi zure jakin-mina galderak eta galderak eginez, burura etortzen zaizkizun guztiak. Erabili formula hau, lagungarria izango zaizu eta: **2Z 4N nZERG nERA**, hau da,

2Z

Zer/k
Zenbat

4N

Nor/k
Nola
Noiz
Non

nZERG

Zergatik
Zergatik
Zergatik...

nERA

Eragina
Eragina
Eragina...

Aukeratu interesatzen zaizun gai bat eta formula erabili. Hona iradokizun batzuk:

- Ilargirako bidaldiak.
- Itsasikarak.
- Lurraren berotzea.
- Legez kanpoko inmigrazioa.
- Dopatzea kirolaren munduan.

Orain 2Z 4N nZERG nERA formula aplikatzen saiatu zure ikergaiari eta idatzi gero zure galderak lauki honetan:

Material hau hemen eskura dezakezu:

esdelibro.es



2. urratsa. **Ikergaia** Zer **egin** ohi **duzu** zuk?

Eta gainera

Honezkero, sarri samar eskatuko zizuten ikerlan baterako gaia aukeratzeko. Zer egin ohi duzu zuk halakoetan? Adierazi taulan zure ohiko joerak.

Lan baterako gaia aukeratu behar dudanean...	BAI	EZ
Lagunengana jotzen dut ideia bila		
Gurasoei galdetzen diet		
Gogoeta egiten dut, gaur egungo gaien artean interesatzen zaidanen bat aurkitzeko		
Testuliburuaren aurkibidean begiratzen dut eta interesatzen zaidan gaia aukeratzen dut		
Irakasleari galdetzen diot		
Eskola albo batera utzirik, atsegin zaizkidan gauzetan pentsatzen dut gaia aukeratzeko		
Zerrendatxo bat egiten dut, gehiegi pentsatu gabe, eta gaietako bat aukeratzen dut		
Burura etortzen zaidan gaia aukeratzen dut		

Material hau hemen eskura dezakezu:

esdelibro.es

3. urratsa. **Plangintza**

Ondo **pentsatu**, gero!

Esploratzaileak paraje ezezagunetan sartzea erabakitzen duenean, ondo prestatzen da aurretik, inguru hartako mapak eta planoak baliatuz, ez galtzeko. Irakasle batek lan bat egitea agintzen dizunean ere, antzeko zerbait gertatzen da. Bidean galtzeke zure helmugara irits zaitezten, behar-beharrezkoa duzu lanari ekin aurretik alderdi praktikoa guztiak zehatz-mehatz adieraztea.

Zure lanaren ezaugarriak zehazteko, osatu fitxa hau zure asmoez.

Material hau hemen eskura dezakezu:

esdelibro.es

Lanaren gaia (behin-behineko izenburua eta izenburu osagarria):

Lana egingo dutenen **izen-deiturak**:

Aurkezteko epea:

Zer informazio mota behar dut (definizioak, datu solteak, azalpen-testuak, iritzi desberdinak, irudiak, soinuak, bideoak, etab.):

Beharrezko baliabideak (ordenagailua, sailkagailua, orriak, fitxak, plastikozko estalkiak, arkatza, azpimarrak egiteko arkatz markatzaileak, etab.):

Zure mapa egiteko, non kokatuta zauden eta nondik nora joan behar duzun jakiteko, erantzun halako galderei eta antzerakoei:

Nola egin behar dut lana?

- Bakarrik Taldean

Zer lan klase aurkeztuko dut bukaeran?

- Horma-irudi bat Ondorioei buruzko idazlan bat
 Ahozko azalpen bat Bildutako informazioen sintesi bat

Beste zerbait:

Zer luzera izan behar du gutxi gorabehera?

- Orri kopurua, gutxienez Orri kopurua, gehienez

Sartu behar al dut grafikorik edo irudirik?

- Ez Bai, ezinbestean Beharrezkoa iruditzen bazait

¿Norentzat dago pentsatuta, nor izango da hartzailea?

- Irakaslea Ikaskideak Edozein jende

Noiz aurkeztu behar da?

Ahozko azalpen bat bada, zenbat denbora iraungo du?

Institutuko liburutegia erabil dezakegu?

- Bai Ez

Erantzuna baiezkoa bada, **zein ordutan?**

Erabil ditzakegu beste liburutegi batzuk?

- Bai Ez

Interneten sarterik ba al dugu?

- Bai Ez



3. urratsa. **Plangintza** Plangintza **egin**

Gure proposamena

1. Banakako lanaren plangintza

Ondoko fitxa erabil dezak zu zure lana antolatzeko, baina ez ahaztu adieraztea zehatz-mehatz zeregin bakoitza noiz egingo duzun.

ZURE IZENA		
BEHIN-BEHINEKO IZENBURUA		
URRATSA	ZEREGINAK	DATAK
Ideiak	Irakaslearekin hitz egin lanaren antolaketaz	
	Giltza-hitzak hautatzeko, institutuko liburutegian entziklopediak eta hiztegiak kontsultatu	
	Diagrama bat egin gaiari buruz lehendik nekiena antolatzeko	
Iturriak	Eskola-liburutegiko katalogoetan bilatu	
	Auzoko liburutegian, katalogoetan bilatu	
	Interneten bilatu	
Dokumetuak	Dokumentuen hautaketa egin	
Informazioa	Idazlanak irakurri	
	Idazlanetatik jasotako informazioak laburbildu	
	Dokumentuetako datuen fitxak egin, behar izanez gero eskura izateko, edo lanaren amaieran iturriak aipatzeko	
Gidoia	Jasotako informazioaz, diagrama osatu	
	Amaierako txostenaren gidoia egin, eta adierazi bertan lanaren atal desberdinak	
Aipua eta bibliografia	Oharrak antolatu txostenaren atalen arabera	
	Erabilitako bibliografiaren zerrenda egin	
Txostena	Erabaki zein lan klase aurkeztuko duzun: idazlana, horma-irudia, ahozko azalpena...	
	Lanaren zirriborroa idatzi	
	Zirriborroa aztertu eta zuzendu	
	Lana garbira pasatu	
	Azken orraztua eman lanari, egiaztapen-zerrenda batez lagundurik	
	Lana aurkeztu	
Interneten argitaratu	Nire ikerlana esdelibro.es orrialdean argitaratu	

Material hau hemen eskura dezakezu:

esdelibro.es

2. Talde-lanaren plangintza

Ondoko fitxa erabil dezakezu, zuen lana antolatzeko; «Izena» dioen lekuetan zure lankideen izenak idatzi. Zuen kasuan, lana banatu beharko duzue, idatzi zeregin bakoitza nork egingo duen eta zeintzuk denon artean egingo dituzuen.

Material hau hemen eskura dezakezu:

esdelibro.es

BEHIN-BEHINEKO IZENBURUA					
URRA-TSA	ZEREGINAK	1. IZENA	2. IZENA	3. IZENA	DATAK
Ideiak	Irakaslearekin hitz egin lanaren antolaketaz				
	Giltza-hitzak hautatzeko, institutuko liburutegian entziklopediak eta hiztegiak kontsultatu				
	Diagrama bat egin gaiari buruz lehendik nekiena antolatzeko				
Iturriak	Eskola-liburutegiko katalogoetan bilatu				
	Auzoko liburutegian, katalogoetan bilatu				
	Interneten bilatu				
Do-ku-men-tuak	Dokumentuen hautaketa egin				
Informazioa	Idazlanak irakurri				
	Idazlanetatik jasotako informazioak laburbildu				
	Dokumentuetako datuen fitxak egin, behar izanez gero eskura izateko, edo lanaren amaieran iturriak aipatzeko				
Gidoia	Jasotako informazioaz, diagrama osatu				
	Amaierako txostenaren gidoia egin, eta adierazi bertan lanaren atal desberdinak				
Alpuak eta bibliografia	Oharrak antolatu txostenaren atalen arabera				
	Erabilitako bibliografiaren zerrenda egin				
Txostena	Erabaki zein lan klase aurkeztuko duzun: idazlana, horma-irudia, ahozko azalpena...				
	Lanaren zirriborroa idatzi				
	Zirriborroa aztertu eta zuzendu				
	Lana garbira pasatu				
	Azken orraztua eman lanari, egjatzapen-zerrenda batez lagundurik				
	Lana aurkeztu				
Interne-ten argitaratu	Nire ikerlana esdelibro.es orrialdean argitaratu				



4. urratsa: **ideiak**

Non daude **informazioaren** giltzak?

Gure proposamena

Ikerlana egiteko, han eta hemen bilatu beharko duzu informazioa: dokumentu inprimatuetan, liburutegietako katalogoetan, internet orrietan, bilatzaileetan... Entziklopedia batean edo liburu baten aurkibidean, alfabetoaren hurrenkeraz baliatzen zara hitz bat bilatzeko; liburutegiko katalogo batean edo Interneteko bilatzaile batean, berriz, hitz bat edo hitz batzuk teklatzen dituzu. Horiexek dira **giltza-hitzak**. Demagun lan bat egin behar duzula liburu inprimatuaren **historiaz; ba orduan, giltza-hitzak** lirarteke liburu, inprenta eta historia.

Material hau hemen eskura dezakezu:

esdelibro.es

Giltza-hitzak. Garbi dago esanahia, dokumentuek gordetzen duen informazioaren atea zabaltzeko giltza dira.

Baina kontuz! Kontsulta egin eta emaitzarik lortzen ez baduzu, beste giltza-hitz batzuk asmatu beharko dituzu. Ezer bururatzen ez bazaizu, begiratu hiztegi batean edo hiztegi entziklopediko batean, sinonimoak edo esanahi bertuko hitzak aurkituko dituzu. Esate baterako, «migrazio» hitza begiratzen baduzu, familia bereko beste giltza-hitz batzuk aurkituko dituzu segur aski: «emigrazio», «transmigrazio»...; hiztegi entziklopediko batean «liburu» begiraturaz gero, ikerketarako bide berriak eskainiko dizkizuten terminoak aurki ditzakezu; hala nola, «argitaratu», «hitzaurre», «irakurle».

Hurrengo gaiei eta galderei dagozkien giltza-hitzak hizki-saldan daude. Aurki itzazu, eta gero laukia osatu:

GAIAK	GILTZA-HITZAK
Edateko ur eskasia Afrikan	Edateko ur, Afrika
Egiptoko zibilizazioa	Egipto, historia, zibilizazio
Europa osoa korritu al daiteke trenez?	Europa, burdinbide
Arrozaren laborantza Txinan	arроза, Txina, laborantza
Zergatik dago lehortea Espainian?	lehorte, Espainia
Bidaia al daiteke Martera?	bidaia, Marte, esplorazio espaziala

B	U	R	D	I	N	B	I	D	E	I	A
I	H	N	J	Y	T	E	E	S	R	H	L
A	A	F	E	U	R	O	P	A	P	E	A
R	R	V	G	N	G	J	O	Ñ	Ñ	N	I
E	R	H	I	S	T	O	R	I	A	I	Z
S	O	I	P	B	P	T	P	Ñ	V	I	A
E	Z	M	T	R	T	E	D	I	B	F	P
S	D	A	O	A	O	W	L	I	I	C	S
P	A	A	U	T	W	I	L	O	D	E	E
A	R	G	T	T	Z	I	X	L	I	S	O
I	O	N	U	E	Z	Q	S	T	A	D	I
N	Y	V	C	A	K	A	X	R	K	D	Z
I	D	I	Z	F	P	O	Z	R	I	D	A
A	O	I	O	R	R	O	U	E	A	Y	R
N	O	J	R	I	X	N	T	R	R	I	O
P	U	E	R	C	H	I	N	A	A	O	L
E	T	R	A	M	R	O	Y	T	B	M	P
U	H	T	V	E	F	P	D	E	G	L	S
L	A	B	O	R	A	N	T	Z	A	W	E

Orain zure txanda da: saiatu ikergaiaren giltza-hitzak bilatzen eta idatzi hemen.

Nire ikergaia:

Giltza-hitzak:



4. urratsa: **ideiak**

Diagrama bat egin

Gure proposamena

Diagramak oso praktikoak dira, gai bati buruz dakizuna eta jakin nahi duzuna laburbiltzeko. Hasteko, egin ezazu oinarrizko diagrama bat, eta adierazi bertan gaiak lehendik dituzun ezagupenak eta argitu nahi dituzun galderak.

Zure diagrama egiteko, hor dituzu jarraitu beharreko urratsak.

a. Pentsatu zer dakizun gaiak eta zer jakin nahi duzun. Diagramen abiapuntuak bi izan ohi dira nagusiki: gai konkretu bati buruz aurretik ezagutzen duguna, eta gai horren inguruan sakonki ezagutu nahi duguna. Hori guztia antolatzeko, taula honen antzeko bat egin dezakezu:

Zer dakit nik gai honetaz?	Giltza-hitzak
Zer jakin nahi dut?	Giltza-hitzak

Adibidea

GAIA: Liburua

Zer dakit gai honetaz?	Giltza-hitzak
Badakit zer itxura duen, eta nola antolatzen den	Liburua, orriak, azala, orrialdeak, kapituluak, paragrafoak, aurkibidea, sarrera, amaiera, inprenta, argitaletxe, liburu-denda, ikasketak, aisialdia.
Egile bat baino gehiago izan ditzakete	
Argitaletxeetan ekoizten dira	
Inprimategietan inprimatzen dira	
Liburu-dendetan saltzen dira	
Erabiltzen dira gauzak ikasteko, denbora-pasarako...	
Zer jakin nahi dut?	Giltza-hitzak
Nork asmatu zituen liburuak? Noiz? Zergatik?	Asmakuntza, liburua, inprenta, erreproduktzioa, lanbidea, sormen-lana, argitalpena, lanbidea, mundua, Espainia.
Inprenta garai berean asmatu al zen? Inprenta nork asmatu zuen?	
Liburuen kopiak egiteko zenbat era daude?	
Zer lanbide daude liburugintzari loturik?	
Zer egin behar izaten du idazleak bere liburua jendearen eskuetara iristeko?	
Zenbat liburu argitaratzen dira urtero-urtero munduan? Zenbat Espainian?	

Material hau hemen eskura dezakezu:

esdelibro.es

Diagrama bat egiteko, jarraitu urrats hauek:

- Orriaren erdian, gai nagusia edo gaiaren izenburua idatzi, zirkulu baten barruan.
- Zirkulu horretatik irtenarazi marrak edozein norabidetan, gai nagusiarekin zerikusia duten azpigaiak adierazteko; zenbat azpigai hainbat marra. Marra bakoitzaren azpian edo gainean, idatzi azpigaiaren edukia islatzen duen giltza-hitza.
- Marra nagusi horietatik bigarren mailako marra batzuk irten daitezke, bigarren mailako ideiak islatzeko alajaina. Eta bigarren mailako marra horiek ere adar txikiagotan zabal daitezke, beste ideia edo kontzeptu batzuk gehitzeko.
- Diagrama ez da berehalakoan egiten; behin-betikora iristeko, askotan moldatu behar izaten da, guztiz osatzen den arte. Baina hori arian-arian egiten da.

*Material hau hemen
eskura dezakezu:*

esdelibro.es

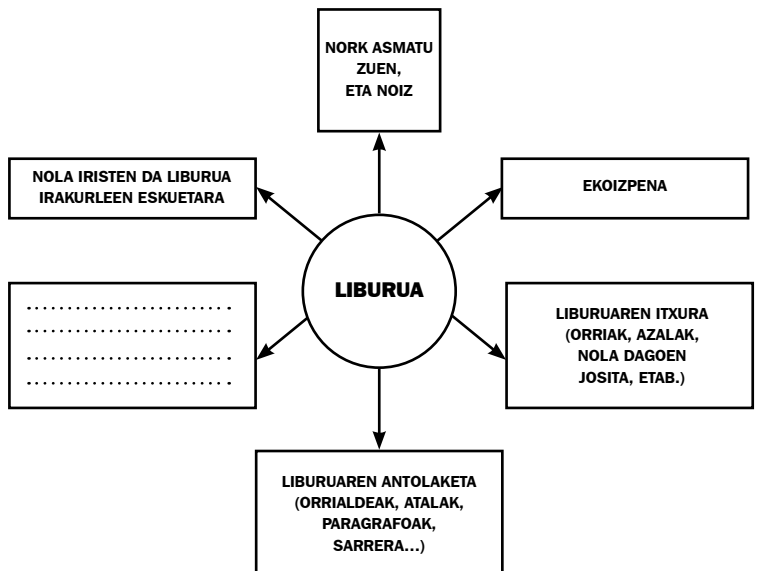
b. Antolatu zure ezaguerak eta galderak diagrama batean.

Zure ideiak taula batean adierazi badituzu, orain has zaitezke horiek guztiak diagrama batean irudikatzen.

Dagoeneko zure diagrama egiteko gai zara. Dena den, lanean hasi baino lehen, lagungarria egingo zaizu beharbada beste diagrama hau begiratzea; aurreko adibidearen giltza-hitzak erabiliz osatu dugu:

Adibidea

GAIA: Liburua



Material hau hemen eskura dezakezu:

esdelibro.es



4. urratsa: **ideiak** **Matrioskak**

Eta gainera

Kontsulta bat egin dugu Interneten; gure giltzahitza «kirolak» izan da.

Eta emaitza, beldurgarria: hainbat milioi dokumentu daude! Gaia gehiago mugatu beste erremediorik ez dugu. Kasu honetan, adibidez, kirol guztien artetik kirol jakin bat aukera dezakegu giltzahitz bezala, eta gure kontsulta zehatzagoa izango da hartara. Saia zaitetz ondoko gai orokor horiek konkretuago egiten, gaiari dagozkion giltza-hitz zehatzagoak bilatuz.

Adibidez: UR KIROLAK:

waterpoloa, uretako eskia, itsaspekaritza, bela...

Jarraitu zuk orain.

GARRAIOBIDEAK:

ERLIJIOAK:

UGAZTUNAK:

KOMUNIKABIDEAK:

MITOLOGIA:

ARTEA:

Material hau hemen eskura dezakezu:

esdelibro.es



4. urratsa: **ideiak**

Planetak eta sateliteak

Eta gainera

A zer saltsa, giltza-hitzak direla eta ez direla! Kontua da liburutegiko katalogoan txilar-eztiari buruz libururik ote zegoen begira ibili garela eta ez dugula bat ere aurkitu.

Liburuzainak esan digu gerta daitekeela dokumenturik ez aurkitzea, aukeratu dugun giltzahitza oso-oso zehatza baldin bada. Arazoa konpontzeko, giltza-hitz hori gai orokorrago baten barruan kokatu eta berriro saiatu beharko genukeela. Eta orduan, ezti hitza kontsultatu dugu. Bilduko al dituzu hitz talde horiek kontzeptu orokorrago baten inguruan, sateliteak beren planetaren inguruan bezala?

Adibidez:

Eulia, matxinsaltoa, tximeleta, kakalardoa, kilkerra:

INTSEKTUAK

Orain, jarraitu zuk

Laranja, limoia, pomeloa, lima, mandarina:

Dominoa, damak, xakea, kartak, partxisa:

Ikusmena, entzumena, ukimena, dastamena, usaimena:

Izterrezurra, besahezurra, kaskezurra, lepauztaia:

Euria, antizikloia, enbata, hozberoa, haizea, behe presioa:

Garuntxoa, orno muina, nerbioak, garuna, bizkarrezur erraboila, hipofisia:

Material hau hemen eskura dezakezu:

esdelibro.es

5. urratsa: iturriak

Iturriak

Gure proposamena

Gogoeta egin, gaia ikertzeko beharko duzun informazioaz, eta pentsatu zeintzuk diren iturri egokienak zure ikerlanerako.

	Oso garrantzitsua	Garrantzizkoa	Garrantzirik apenas
Familia			
Adiskideak			
Irakasleak			
Inkestak			
Elkarrizketak			
Behaketa			
Saiakuntzak			
Liburutegiak			
Entziklopediak			
Liburuak			
Hiztegiak			
Internet			
Egunkariak			
Aldizkariak			
Irratia			
Telebista			

Zein iturri erabili behar duzu?:

Material hau hemen eskura dezakezu:

esdelibro.es



5. urratsa: **iturriak** **Liburutegi** batera **joan**

Gure proposamena

Ikerketa agindu bezala egiteko, liburutegi batera joan beharko duzu. Ezagutu liburutegia barrutik, gunez gune joan; galdetu zer sailkapen sistema duten; katalogoak nola erabiltzen diren, zer egin behar duzun liburuak eta gainerako dokumentuak aurkitzeko, etab.

a. Begiratu katalogoan zer dokumentu komeni zaizun kontsultatzea zure ikerlana egiteko. Zure gaiaren giltzahitzak erabili horretarako.

b. Joan idazten zure ustez aproposak izan daitezkeen dokumentuen datuak.

Lanaren behin-behineko izenburua:

Behar dudan informazio mota

(egin behar duzun lanaren arabera: definizioak, datu solteak, iritzi desberdinak, irudiak, etab.):

Niretzat aproposak izan daitezkeen obrak:

Egilea:

Izenburua:

Kokapen-kodea:

Egilea:

Izenburua:

Kokapen-kodea:

Egilea:

Izenburua:

Kokapen-kodea:

Egilea:

Izenburua:

Kokapen-kodea:

Material hau hemen eskura dezakezu:

esdelibro.es

Liburutegi batean, dokumentu guztiak antolatuta egon ohi dira. Bertan, hiru lanabes dituzu erabilgarri, edozein dokumentu non dagoen jakiteko: sailkapen sistema, katalogoak eta kokapen-kodea.

Sailkapen sistemak adierazten du liburuak apalategietan nola antolatuta dauden. Normalena izaten da gai bati buruzko liburuak apalategi berean egotea denak. Liburutegi gehienetan liburuak sailkatzeko erabiltzen duten sistema edo plana Sailkapen Hamartar Unibertsala (SHU) delakoa da, zeinak hamar sail orokorretan banatzen baitu jakintza:

0 OROTARIKOAK (hiztegiak, entziklopediak...)	5 ZIENTZIA ZEHATZAK ETA NATURA ZIENTZIAK
1 FILOSOFIA - PSIKOLOGIA	6 JAKINTZA APLIKATUAK
2 ERLIJOA - MITOLOGIA	7 ARTEA - KIROLAK
3 GIZARTE ZIENTZIAK	8 HIZKUNTZA - LITERATURA
4 (Sail hau hutsik)	9 GEOGRAFIA - BIOGRAFIA - HISTORIA

Eta, aldi berean, horietako bakoitza beste sail batzuetan banatzen da. Hamar sail edo gai orokorrak zifra bakarrez zehazten dira, Otik 9ra bitarteko zenbaki batez; horien azpisailak, aldiz, bi zifrako zenbaki batez.

Katalogoak fitxa multzoak eta multzoak dira; fitxetan liburuzainek liburutegian dagoen dokumentu oren oinarritzko datuak jasotzen dituzte: egilearen izendeiturak; non argitaratu den, argitaratzailea nor den, zein urtetan argitaratu den; ezau-garri fisikoak –zenbat orrialde, zenbat irudi...–; bilduma; ohar bibliografikoak; ISBN –liburuaren identifikazio-zenbakia–; eta liburuaren gaia. Gaur egunean, liburutegi askotan bi motatako katalogoak daude: eskuzkoa eta automatizatua. Lehendabiziko kasuan, norberak aztertzen ditu fitxak, fisikoki, alegia, bertan ikusi eta haztatuz; automatizatuan, aldiz, liburutegian egin daitezke kontsultak bertako ordenagailu bat erabiliz, edo beste edozein ordenagailutatik, katalogoa Interneten eskuragarri badago.

Hainbat erataria bila daiteke dokumentu bat katalogoan. Dokumentua ezagutzen baduzu, ekin katalogoan bilatzeari egilearen edo izenburuaren bidetik. Baina nahi uzuna gai baten inguruan zer dokumentu dauden jakitea baldin bada, orduan hobe duzu kontsulta egiteko gaiaren edo deskribatzailearen bidetik hartzea, eta ikergairako hautatu dituzun giltza-hitzak erabiltzea. Gainera, katalogoek beren giltza-hitzen zerrenda propioa dute, deskribatzaile –deskriptorea– edo gai zerrenda deitua, non dokumentu bakoitzaren gaia agertzen den. Zerrenda horri esker, bilaketako hitzak gehiago doitu ahal izango dituzu. Eta beharbada, hango sinonimoak eta gaiari loturiko beste berba batzuk ikusita, zure giltza-hitzen zerrenda polito jantziko duzu.

Kokapen-kodea (signatura). Izenak berak dio, kode bat da; liburutegiko dokumentu guztiek dute bat, liburuzainek ezarria, dokumentu bakoitza non dagoen jakiteko. Kanpoaldean dago, liburuaren bizkarrean itsatsita; lauki itxurako etiketa bat da, eta gaztelerez *tejuelo* esaten zaio.

Kokapen-kodea idazteko zenbakiak eta hizkiak erabili ohi dira:

- Sailkapen Hamartar Unibertsalaren zenbakia,
- egilearen deituraren lehen hiru hizkiak, handiz,
- izenburuaren hasierako hiru letrak –artikuluirik gabe–, txikiz.

Apalategietan, liburuak jartzen dira, lehenengo, sailkapen-zenbakiaren edota literatura generoaren arabera; eta gero, zenbaki horren segida barruan, egilearen lehen hiru letrak hartu eta hurrenkera alfabetikoa jarraituta.

Material hau hemen
eskura dezakezu:

esdelibro.es



5. urratsa: **iturriak** **Bilaka** eta **bilaka**

Interneteko bilatzaileen bat erabili, zure ikerlanerako informazioa lortzeko.

Interneteko bilatzaileak programa batzuk dira, guk nahi ditugun gaiei buruzko orrialdeak bilatzen dituztenak.

Bilatzeke bi era ditugu aukeran:

- **Bilaketa sinplea:**
giltza-hitzak idazten ditugu bakarrik, beste baldintzarik ezarri gabe.
- **Bilaketa aurreratua:**
emaitza zehatza helburu, hainbat baldintza ezar daiteke bilaketa murrizteko.

Interneteko bilaketaren emaitzak jasotzeko, eta orri interesgarriak zure arakatzaillearen gogokoenei gehitzeko, halako fitxa bat erabil dezakezu:

Lanaren behin-behineko izenburua:

Behar duzun informazio mota (egin behar duzun lanaren arabera: definizioak, datu solteak, iritzi desberdinak, irudiak, etab.):

Niretzat aproposak izan daitezkeen web orriak:

Orriaren URL helbidea:

Egilearen edo erakunde arduradunaren izena:

Orriaren URL helbidea:

Egilearen edo erakunde arduradunaren izena:

Orriaren URL helbidea:

Egilearen edo erakunde arduradunaren izena:

Orriaren URL helbidea:

Egilearen edo erakunde arduradunaren izena:

Material hau hemen eskura dezakezu:

esdelibro.es

Google-n bilaketa aurretuan begiratzen baduzu, fitxa bat ikusiko azu, bilatu beharreko dokumentuek zein baldintza bete behar dituzten ezartzeko. Bilaketa are zehatzagoa egin dezazun, baldintzetako batzuk azpimarratu dizkizugu.

Aurkeztu emaitzak:

hitz hauek guztiak barne direla
esaldi zehatz hau barne dela
hitz hauetako edozein barne dela
hitz hauek gabe

Hizkuntza: gaztelaniaz

Erakutsi tarte honetan eguneratutako orriak:

edonoiz
azken 3 hilabetetan
azken 6 hilabetetan
azken urtean

Aukeratu bilaketa-hitzen kokapena:

orrian edonon
orriaren izenburuan
orriaren testuan
orriaren URL helbidean
orrirako esteketan

*Material hau hemen
eskura dezakezu:*

esdelibro.es



5. urratsa: **iturriak** Zer **egin** ohi **duzu** zuk?

Eta gainera

Lau laguneko taldeak egin, eta alboko taula osatu: erantzuna baiezkoa denean, gurutze bat egin galderari dagokion laukitxoan.

	1 IZENA	2 IZENA	3 IZENA	4 IZENA	GUZ- TIRA
Joan ohi zara liburutegira gutxienez hilean behin?					
Joaten al zara liburutegira zure gustuko liburuak eta aldizkariak irakurtzera?					
Ikastera joate zara?					
Eskolako lanak egiteko dokumentuak kontsultatzen joaten zara?					
Ba al duzu «mailegua etxeraino» zerbitzua erabiltzeko ohiturarik?					
Erabiltzen duzu Internet liburutegian?					
Parte hartzen duzu liburutegjak antolatzen dituen ekitaldietan?					

Talde bakoitzaren datuen batuketa egin eta komentatu gero emaitzak elkarrekin.

Liburutegiek eskaintzen dituzten zerbitzuak ondo ezagutzen dituzue?

Hango ahalbide guztiez baliatzen al zarete?

Merezi al du baliabide horiek sarriago erabiltzea?

Material hau hemen eskura dezakezu:

esdelibro.es



6. urratsa: dokumentuak

Zer egin ohi duzu zuk?

Gure proposamena

Dokumentu mota pila bat dago: kontsulta-liburuak, bestelako liburuak, egunkariak, aldizkariak, eskuliburuak, argibide-erriak, CD-ROMak, web orrialdeak, etab. Ikerketan zehar zure informazio-beharrak aldatzen joango direnez, dokumentuak behar bakoitzari egokitzen joan beharko duzu. Zer egiten duzu normalean, helburuen arabera hautatu dokumentuak, edo dokumentu berdinak erabiltzen dituzu beti? Zure informazio-beharrak egokien beteko dituen dokumentuak nolakoak izan behar duten jakiteko, erantzun ondoko galdeketari. Eskuineko zutabean dokumentu baliagarri bat baino gehiago aurki dezakezu.

Material hau hemen eskura dezakezu:

esdelibro.es

Zer egin ohi duzu...	Zein da dokumenturik egokiena?
1...definizio bat edo itzulpen bat aurkitzeko.	a) Hiztegi bat b) Liburu bat c) Atlas bat
2...datu zehatz bat aurkitzeko.	a) Atlas bat b) Entziklopedia bat c) Datu base bat
3...gai bati buruzko datu orokorrak eskuratzeko.	a) Datu base bat b) Entziklopedia bat c) Dokumental bat
4...gai bat sakonki ezagutzeko.	a) Hiztegi bat b) Liburu monografiko bat c) Web orrialde bat
5...leku bat mapan kokatzeko.	a) Web orrialde bat b) Atlas bat c) Egunkari bat
6...gaur egungo gai baten jarraipena egiteko.	a) Egunkari bat b) Fikziozko pelikula bat c) Irratsaio bat
7...gaur egungo gaiak sakonago ezagutzeko.	a) Irratsaio bat b) Telebista-kate informatibo bat c) Plano bat
8...kale baten, etxe baten, edo beste zerbaiten kokalekua zehazteko.	a) Plano bat b) Atlas bat c) Bidaldi-gida bat
9...erakunde, herrialde edo beste zerbaiti buruzko informazioa azkar lortzeko	a) Liburu monografiko bat b) Argibide-eskuorri bat c) Liburu bat

ZER MODUZ JOAN DA DENA?

Soluzioak begiratu eta zure erantzun zuzenen balorazioa egin

1. a) - 2. b) eta c) - 3. b) eta c) - 4. b) eta c) - 5. b) - 6. a) eta c) - 7. a) eta b) - 8. a) - 9. b)

Asmatu dituzun erantzunak 10 eta 14ren artean badaude: Zorionak!, zure informazio-beharrak betetzeko dokumentu egokia aukeratzin dakizun seinale. Hala ere, unitate honek informazioa bilatzeko duzun trebezia zolitzen lagunduko ditu.

Asmatu dituzun erantzunak 6 eta 9ren artean badaude: Erne ibili aurrerantzean! Unitate honetako edukiak lagungarriak izango zaizkizu, informazioari dagokionez, zure trebezia lantzeko.

Asmatu dituzun erantzunak 0 eta 5ren artean badaude: Aldatu lehenbailehen zure lan egiteko modua! Unitate honen laguntza, behar beste trebezia lortuko duzu, informazioari dagokionez.



6. urratsa: dokumentuak

Dokumentuak arakatu

Dokumentuak arakatu. Zer esan nahi da horrekin? Bada, edozein dokumenturen aurrean, hari buruzko oinarritzko informazioa non aurkitu jakiteaz gain, begiz jotzea azkar-azkar; horiek dira informaziopuntu mamidunak. Hartara jakingo dugu, azaletik bada ere, zertaz ari den, testua osorik irakurtzeke. Erabili araketaren teknika, ikerlanerako hautatu dituzun dokumentuekin; miatu ondo, eta informaziopuntu mamidunak topatu.

Material hau hemen eskura dezakezu:

esdelibro.es

Informazio-puntu mamidunak

Dokumentu inprimatu orok ditu informazio-puntu mamidunak, oinarritzko informazioa biltzen duten lekuak. Hauexek dira:

Liburuetan:

- **Izenburua:** testuaren edukiaz dugun lehen argibidea.
- **Barruko azala:** edukiaren berri ematen digu labur-labur.
- **Aurkibidea:** edukiaren eskema orokorra.
- **Sarrera:** (hitzaurre edo aitzinsolasa) gaia aurkezteaz gain, batzuetan edukiaren egitura ere azaltzen zaigu: gaiaren alderdi edo atalak, kapituluak...
- **Amaiera:** (konklusio edo gibel solasa) ideia nagusiak azaltzen ditu berriro eta testuaren funtsa laburbiltzen du.
- **Aurkibide alfabetikoa:** tratatzen diren gaien buruzko giltza-hitzen zerrenda, eta horietako bakoitza liburuaren zein orritan aurkitu esaten digu.

Testu barruan ere badira informazio-puntu mamidunak:

- **Paragrafo bakoitzaren hasierako eta amaierako esaldiak**, normalean paragrafoaren ideia nagusia sintetizatzen baitute.
- Letra lodietan, etzanetan, edo beste baliabide tipografikoren bat erabiliz **bereizten diren hitzak**.
- **Grafikoak, irudiak** eta **eskemak**.
- **Argazkiak** eta beren **epigrafeak**.

Prentsako dokumentuetan

 hauek izan ohi dira informazio-puntu mamidunak:

- **Titularrak:** tituluak, aurretituluak eta azpigituluak.
- Albiste eta artikuluen **sarreratoak**.
- **Laukiak**.
- **Aipu marken arteko esaldiak**.
- **Argazkiak** eta **argazki-oinak**.
- **Infografiak**.
- Albo-tartekiak edo **titulu txikiak**, informazio luzeak banatzeko erabiliak.
- **Informazio-iturriak**.

Interneteko orrialdeetan

, arestian aipatutakoez gainera, hauek dira informazio-puntu mamidunak:

- URLa edo orriaren helbidea.
- **Goiburua:** orriaren izena adierazten zaigu eta baita orriaren zein lekutan gauden ere.
- **Gorputza:** bertan daude testua, irudiak, etab.
- Oina: hainbat daturen berri ematen da bertan; orriaren erantzulea nor den, azkeneko aldiz noiz eguneratu den, helbide elektronikoa zein den, etab.
- **Loturak edo hiperestekak:** kolorez eta azpimarrak nabarmendutako hitz bat edo irudi bat, orriak beren artean lotzeko, orri batetik beste batera jauzi egiteko. Kontuz azpimarra horiekin, ez dira ideia garrantzitsuak bereizteko.
- **Markoak:** web orri batzuek dituzten gune bereziak; beren informazio propioa eskaintzen dute, eta gu batetik bestera joan gaitzke.
- **Web orriaren mapa:** aurkibidearen tankerakoa da, orriaren eduki guztiak islatzen dituen eskema bat.

6. urratsa: dokumentuak

Dokumentuak hautatu



Gure proposamena

Dokumentuen alderdi batzuk aztertuko ditugu eta horrela jakingo dugu zein zaigun baliagarria eta zein ez, zein baztertuko dugun eta zein hautatuko dugun gure ikerlanean erabiltzeko.

Aurkitu dituzun dokumentuak ondo aztertu eta, guztien artetik, hautatu benetan interesatzen zaizkizunak bakarrik.

Galdetegia, dokumentuek balio ote duten jakiteko

Erabili galdera sorta hau zure dokumentu guztiekin:

Dokumentu honek ba al du nire ikerlanari buruzko informaziorik? Bai Ez

Informazioa eguneratuta al dago? Bai Ez

Ulerterraza egiten zait? Bai Ez

Ondo egokitzen al dira dokumentu honen luze-laburra eta ikerlana egiteko dudan denbora? Bai Ez

Kalitate onekoa eta zorrotza al da egile honek edo iturri honek eskaintzen didan informazioa? Bai Ez

ONDORIOA:

Hautatu

Baztertu

Material hau hemen eskura dezakezu:

esdelibro.es



6. urratsa: dokumentuak

Datu bibliografikoak antolatu

Zertarako dira fitxa bibliografikoak? Dokumentu askoren oinarrizko datuak ondo antolatuta edukitzeko: geuk emaniko zenbakia, izenburua, egilea, argitaletxea, etab. Zure ikerlanean erabiliko dituzun dokumentuak hautatu eta gero, haien datuak idatzi fitxa bibliografikoetan, eta adierazi kokapen-kodea eta zure zerrendan zenbatgarren dokumentua den ere. Orain, fitxa eredu batzuk erakutsiko dizkizugu; zure ikerketan erabili nahi izango dituzu agian.

Material hau hemen eskura dezakezu:

esdelibro.es

ENTZIKLOPEDIAK, HIZTEGIAK, ATLASAK	
Zenbatgarren dokumentua	
Izenburua	
Argitaratze lekua	
Argitaletxea	
Urtea	
Zenbatgarren liburukia (lana zatika argitaratu bada)	
Orrialdeak	
Liburutegia	
Kokapen-kodea	

LIBURUAK	
Zenbatgarren dokumentua	
Egilea	
Izenburua	
Argitaratze lekua	
Argitaletxea	
Argitaratze urtea	
Kapitulu interesgarriak	
Orrialde interesgarriak	
Liburutegia	
Kokapen-kodea	

ALDIZKARIETAKO ARTIKULUAK	
Zenbatgarren dokumentua	
Egilea	
Artikuluaren izenburua	
Aldizkariaren izena	
Argitaratze data	
Alearen zenbakia	
Artikuluaren agertzen den orria/k	
Liburutegia/hemeroteka	
Kokapen-kodea	

Zure informazioiturririk errespetatu.

Ikerketarako hautatu dituzun dokumentuak antolatzeko, bibliografiafitxak baliatuko dituzu.

Lanaren amaieran ere baliagarriak izango zaizkizu, ikerketan zehar erabili dituzun egileak eta dokumentuak zerrenda batean agertzeko. Horrela, oinarritzat hartu dituzun iturriak erakutsiko dituzu, eta baita egile eskubideak merezi dizun errespetua ere.

Material hau hemen eskura dezakezu:

esdelibro.es

PRENTSAKO TESTUAK	
Zenbatgarren dokumentua	
Egilea	
Artikuluaren izenburua	
Egunkariaren izena	
Argitaratze data	
Testua agertzen den orria/k	
Liburutegia/hemeroteka	
Kokapen-kodea	

BIDEOA	
Zenbatgarren dokumentua	
Egilea	
Izenburua	
Argitaratze lekua	
Editorea	
Argitaratze urtea	
Iraupena	
Liburutegia/hemeroteka	
Kokapen-kodea	

CD-ROM-A	
Zenbatgarren dokumentua	
Egilea	
Izenburua	
Argitaratze lekua	
Editorea	
Argitaratze urtea	
Iraupena	
Liburutegia/hemeroteka	
Kokapen-kodea	

PÁGINA WEB	
Zenbatgarren dokumentua	
Egilearen izena (eta nekez aurkitzen bada, orduan, gunearen erakunde arduradunaren izena)	
URL helbide osoa	
Orria eguneratu den azkeneko aldia	
Orrian kontsulta egin den eguna	



7. urratsa: **informazioa** Irakurle **zorrotza** al **zara**?

Erantzun alboko testari.

1. Dokumentu bat irakurtzen duzunean, kontuan hartzen al duzu idazlea?
 a) Beti b) Batzuetan c) Inoiz ez
2. Dokumentua komunikabide batekoa bada, ohartzen al zara kazetariak bere informazio-iturriak aipatzen ote dituen?
 a) Beti b) Batzuetan c) Inoiz ez
3. Dokumentuak gertaera historiko edo gaurkotasunezkoen ari direnean, saiatzeko al zara gertaerok testuinguruan kokatzen (egilea, lekua, garaia, etab.)?
 a) Beti b) Batzuetan c) Inoiz ez
4. Dokumentuak irakurtzen ari zarenean, pentsatzen al duzu zure ikuspuntua zein den eta ados zauden ala ez, bertan adierazten diren datuekin eta iritziekin?
 a) Beti b) Batzuetan c) Inoiz ez
5. Bilatu ohi dituzu zure ikergaia beste ikuspuntu batzuetatik edo beste era batzuetan tratatzen duten dokumentuak?
 a) Beti b) Batzuetan c) Inoiz ez
6. Dokumentu batean ideia jakin baten alde egiten bada, zu jabetzen al zara?
 a) Beti b) Batzuetan c) Inoiz ez
7. Gai al zara dokumentu batean egileak komunikatu nahi duen asmoaz ohartzeko; adibidez, zerbait sinetsarazi nahi ote dizun, edo zerbait saldu?
 a) Beti b) Batzuetan c) Inoiz ez
8. Testu batean arazo bat planteatzen bada, aise ohartzen al zara?
 a) Beti b) Batzuetan c) Inoiz ez
9. Horrelako kasuetan, etortzen al zaizu burura arazo horiek nola konpon daitezkeen?
 a) Beti b) Batzuetan c) Inoiz ez
10. Idazlanak irakurtzerakoan, jabetu al zara inoiz, irakurle gisa testuak zugarik eragiten dituen emozioez eta sentipenez?
 a) Beti b) Batzuetan c) Inoiz ez

Material hau hemen
eskura dezakezu:

esdelibro.es

10 a) erantzun izan badituzu:

Zorionak! Badituzu-eta irakurketa kritikoa egiteko oinarrizko gaitasunak. Urrats honetan, gaitasun horiek landu ahal izango dituzu, sendotu, handitu.

Zure a) erantzunen kopurua 5 eta 10 artekoa bada:

Oraindik asko hobe dezakezu zure jarrera kritikoa, dokumentu bati aurre egiteko orduan. Egin urrats honetako jarduerak, eta jarrera kritikoagoa izatea lortuko duzu.

Zure a) erantzunak 5 baino gutxiago izan badira:

Erne! Ez zara ohartzen, nonbait, testuaren oinarrizko alderdi guztiez. Arretaz egin urrats honetan proposatzen dizkizugun jarduerak, eta irakurle kritikoa izateko gaitasuna hobetu eta sendotuko duzu.

*Material hau hemen
eskura dezakezu:*

esdelibro.es



7. urratsa: **informazioa**

Nire galderen **erantzunak** aurkitu

Gure proposamena

Dokumentuetan, ikerlanerako baliagarria izan daitekeen informazioa bilatzen da. Erabili hurrengo teknika zure dokumentuekin.

- a. Zenbaki bana eman galderei.
- b. Hautatu dituzun dokumentuetan, bilatu galdera bakoitzaren erantzuna. Erabili ondorengo taula, zure hasierako galderen erantzun gisa jaso duzun informazioa biltzeko:

Nire hasierako galderak	Aurkitutako erantzunak	Erantzuna zein dokumentutan aurkitzen da

Material hau hemen eskura dezakezu:

esdelibro.es

Fotokopiatu edo eskaneatzen baduzu, zintzo jokatu

Gogoratu liburu edo aldizkarietako orrialdeak legalki fotokopiatu edo eskaneatzeko era nagusiak hauexek direla: edo etxean, zure eskanerraz edo fotokopiagailuaz (zeure erabilera pribaturako baizik ez), edo kopia-denda, liburutegi, ikastetxe edo horrelakoetan, beti ere autoreen eta editoreen baimena duten lekuetan, hau da, CEDROren erreprodukzio-lizentzia duten lekuetan.

Gogoan hartu ©



7. urratsa: **informazioa**

Aipatzeko, oharrak **hartu** lehenengo

Gure proposamena

Dokumentuak irakurtzen ari zarenean, aipuren bat markatzen baduzu, kopia ezazu gero fitxa batean, eta idatzi baita ere dokumentu horren datuak. Aipu-fitxak erabiltzen badituzu, gero errazago sartuko dituzu ikerlanean kontsultatu lanen egileen pasarteak, aipu marken artean eta hitzez hitz. Erabili fitxa eredu hori, eta idatzi bertan hautatu duzun aipua eta zein dokumentutatik jaso duzun.

Pasarte hautatua

Egilea

Izenburua

Argitaratze lekua

Argitaletxea

Argitaratze urtea

Pasartearen orrialdea

Material hau hemen eskura dezakezu:

esdelibro.es



7. urratsa: informazioa

Bi testu alderatu

Eta gainera

Ikerketan zehar, askotan topatuko dituzu gai beraz ari diren bi dokumentu, edo gehiago.

Horregatik komeni da bi testuen sintesia egitea, jakiteko zer informazio duten berdina eta zer desberdina.

Sintesia egiten ikasteko, hortxe duzu jarraibidea.

- Bi testuak irakurri.
- Idatzi testu bakoitzaren ideia nagusiak eta bigarren mailakoak.

1 TESTUA	2 TESTUA
IDEIA NAGUSIAK	IDEIA NAGUSIAK
BIGARREN MAILAKO IDEIAK	BIGARREN MAILAKO IDEIAK

- Pentsatu zein den bi testuen gai komuna.

- Antzerako informazioa eta informazio berria bereizi eta idatzi.

ANTZERAKO INFORMAZIOAK	
INFORMAZIO BERRIAK	
1. TESTUA	2. TESTUA

- Ohar horien laguntzaz, bi testuen sintesia idatzi.

Material hau hemen eskura dezakezu:

esdelibro.es



7. urratsa: **informazioa**

Egintzak eta iritziak bereizi

Eta gainera

Dokumentu batzuk (saiakerak eta prentsako testuak esate baterako) ez dira mugatzen bakarrik gertaerak, prozesuak, egintzak eta abar kontatzera; teoriak ere azaltzen dituzte, edota iritzi jakin batzuen alde agertzen dira.

Ikerlan on batean, horiek guztiak idatzi beharko lirateke eta ikertzaileak, gainera, horiei buruz hitz egin behar luke, bere ikuspuntua emateko. Erabili estrategia hau zure ikerketan, ondorengo pausoak jarraituz.

a. Irakurri zure dokumentu hautatuetako bat.

b. Bereizi han agertzen diren informazioak (gertaera, egintza, prozesuei edo beste edozeri buruz) eta iritziak (dokumentuaren egilearenak, edo egileenak, bat baino gehiago badira).

1. TESTUA	INFORMAZIOAK
	IRITZIAK

c. Idatzi banan-banan dokumentuak defendatzen dituen argudioak; adierazi, baita ere, iturria zein den; eta, azkenik, azaldu argudio horietaz duzun ustea-edo.

ARGUDIOAK	IGORLEA
ZURE USTE PERTSONALA	

d. Orain, gauza bera egin gainerako dokumentuekin. Eta, arestian bezala, atera dituzun ondorioak idatzi.

Material hau hemen eskura dezakezu:

esdelibro.es



8. urratsa: **gidoia** Zure **diagrama** osatu

Gure proposamena

Horrenbeste dokumentu irakurri eta gero, lehen baino askoz gauza gehiago dakizu. 4. urratsean hasi zenuen diagrama osatu, urratsez urrats biltzen joan zaren informazioekin. Oraingo eginbeharra: testu pertsonal bat idaztea, non informazio guztia integratuko duzun, argi eta txukun. Hara nola egin behar duzun.

- a. Egin zenuen diagrama eskura izan.
- b. Idatzi informazio berriak diagraman, gaiaren arabera, bakoitzari dagokion adarrean.
- c. Ordutik hona, beharbada kontzeptu berri edo interesgarriren bat aurkitu duzu, eta adar berri bat sortzea komeniko litzazuke. Beharrezkoa balitz, sortu adar berriak, eta ideia osagarriak ezarri bertan.
- d. Eskema zeharo osatua duzunean, erabili oinarri moduan, gidoia idazteko.

Ikerketan aurrera zoazela, diagrama hau tresna baliagarria izango duzu, lanaren gidoia taxutu, osatu eta aberastu ahal izateko.

Material hau hemen eskura dezakezu:

esdelibro..es

Gogoan izan aholku hauek:

- Argi eta garbi utzi zein ideia diren zureak eta zeintzuk ez.
- Ez kopiatu pasarte luze askorik, bestela zure lanak «ebaki eta itsatsi» adabaki pilo bat emango du.
- Aintzat hartu eta errespetatu erabilitako dokumentuen egileen ekarpenak, eta adierazi beti zure informazioiturriak.

Gogoan hartu ©



8. urratsa: gidoia Gidoia egin

LAGUNTZA

Ikerketa baten ondorioak edo konklusioak azaltzeko, txostena erabiltzen da normalean. Azalpenezko testu bat, non informazio desberdinak (datuak, egintzak, ondorioak...) aurkezten diren, argi eta txukun antolatuz. Txostenaren helburu nagusia da erakustea ikerketaren objektua den gaiaz egileak zenbat dakien, zer lan eta iturri kontsultatu dituen, eta ikerketaren amaieran zer ondorio edo konklusio atera dituen.

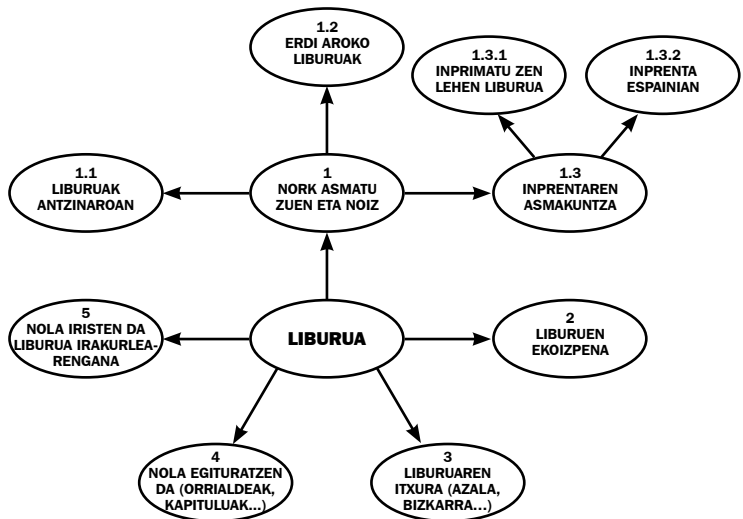
Gure proposamena

Teniendo en cuenta el diagrama que has completado, define el guión del informe que vas a elaborar. Para ayudarte, sigue estas etapas.

- a. Emaiozu behin-behineko izena zure lanari.
- b. Izendatu, baita ere, kapituluak, atalak eta azpiatalak, diagraman erabili zenituen adarren antolaketa kontuan hartuz.
- c. Begiratu berriro zure lanaren gidoia. Erabili orain artean jaso dituzun oharra, ezer ahaztu ez duzula egiaztatzeko eta gidoia ganorazkoa dela ziurtatzeko.
- d. Begiratu baita ere kontuan hartu ote dituzun gaiaren alderdi guztiak, zure helburuak betetze aldera (zer komunikatu nahi duzun, mezua nori zuzentzen diozun, etab.).

Hona adibide bat, diagramatik gidoira jauzia nola egin.

DIAGRAMA:



Material hau hemen eskura dezakezu:

esdelibro.es

GIDOIA:

Lanaren izenburua: Liburua

Atalburuak:

1. Liburuaren historia

1.1. Liburuak antzinaroan

1.2. Erdi aroko liburuak

1.3. Inprentaren asmakuntza

1.3.1. Inprimatu zen lehen liburua

1.3.2. Inprenta espainian

.....

2. Nola egiten dira?

3. Liburuaren itxura

4. Edukiaren antolaketa

5. Nola iristen zaizkie liburuak irakurleei?

*Material hau hemen
eskura dezakezu:*

esdelibro.es



9. urratsa: **originala izan**

Aipatu

Aipuak egitea da egile baten pasarteren bat hitzez hitz kopiazea. Ez ahaztu, ezer aipatzen duzun bakoitzean, pasarte aipu marken artean jarri behar duzula eta ohar bibliografikoa egin behar duzula amaieran.

Orain, jaso dituzun oharrak begiratu eta saia zaitetz aipu bat egiten, ikerketarako hautatu dokumenturen batetik. Adibide horietan oinarritu.

Zirriborroan aipuak txertatzeko bi modu daude:

Orrialdearen oinaldeko edo kapitulu amaierako aipua

Interesatzen zaizun pasarte aipatu. Aipu marken artean idatzi, edo letra eztanetan bestela, eta amaieran, bidaltze marka ezarri, (1).

Adibidez:

«En mi opinión, lo que hace que una ciencia avance es precisamente la voluntad de no aferrarse a algo que un día funcionó suficientemente bien y nos condujo hasta el lugar donde hoy estamos, pero que ya no funciona igual de bien y nos mantiene en un punto muerto» (1).

Gero, orrialdearen oinaldean edo kapituluaren amaieran, bidaltze marka idatzi (1), eta alboan aipua nondik jaso duzun:

(1) Geertz, Clifford, *Los usos de la diversidad*. Bartzelona: Paidós/ICE/UAB, 1996, 123. orr. (Itz. Alberto Taberna).

Aipua, amaierako bibliografian

Interesatzen zaizun pasarte kopia eta idatzi amaieran, parentesi artean, egilearen izena eta informazioa jaso duzun dokumentuaren argitaratze urtea. Aipu mota hau erabilgarria izango zaizu, baldin eta bibliografian formatu berdina erabiltzen baduzu.

Adibidez:

«En mi opinión, lo que hace que una ciencia avance es precisamente la voluntad de no aferrarse a algo que un día funcionó suficientemente bien y nos condujo hasta el lugar donde hoy estamos, pero que ya no funciona igual de bien y nos mantiene en un punto muerto» (1).

Amaierako bibliografian honela agertu beharko litzateke:

Geertz, C. (1996): *Los usos de la diversidad*. Bartzelona: Paidós/ICE/UAB, 1996, 123. orr. (Itz. Alberto Taberna).

Material hau hemen eskura dezakezu:

esdelibro.es



9. urratsa: **originala izan** **Parafraseatu**

Parafraseatzea da beste egile batek adierazi duen ideia bat esatea, baina zeure hitzak erabiliz.

Hautatutako dokumentu baten testu zati bat

«En mi opinión, lo que hace que una ciencia avance es precisamente la voluntad de no aferrarse a algo que un día funcionó suficientemente bien y nos condujo hasta el lugar donde hoy estamos, pero que ya no funciona igual de bien y nos mantiene en un punto muerto» (Geertz, 1996).

Zure testua

Ezarritako ordena aldatzeko prest dauden jarrerai esker eman da beti jakintzaren aurrerabidea, ordena eztabaidan jarri ez ezik gauzak egiteko beste modu bat badagoela esaten baitute, Geertz-ek dioenez (1).

Ikas ezazu parafraseak egiten eta zure ikerlanean erabiltzen. Honako urratsak egin:

- Esan zure ikerketako zer dokumentuetatik jasoko duzun pasarteren bat, amaierako txostenean aipua egiteko.
- Orain, irakurri duzun dokumentuan egileak esaten zuena idatzi, baina zeure hitzak erabiliz. Parafraseak behar bezala egiteko, honelako espresioak lagungarriak izango zaizkizu: «-en arabera...», «-k dioenez...», «-ren iritziz/iritzian...», «adierazten duen bezala...», «frogatzen duenez...», eta abar eta abar.
- Egiaztapen-zerrenda honen laguntzaz, behar bezala parafraseatu ote duzun aztertu:
 - Jatorrizko testua ongi ulertu al dut?
 - Jarri al dut egilearen ahotan testuan esaten ez zuen zerbait?
 - Beste testuinguru batean erabiltzen dudan arren, zintzo jokatzan ari ote naiz egileak helarazi nahi zuen jatorrizko ideiarekin?
 - Hizkuntza aldetik, jatorrizko testuan bezalako doinua eta erregistroa erabiltzen al ditut?
 - Hizkuntzari dagokionez, egin al ditut behar ziren aldaketak dokumentuaren edukia neure hitzez adierazteko (antzeko hitzak sartu, hobeto ulertzen ditudan edo gehiago gustatzen zaizkidan hitzak erabili, esaldi batzuen egitura aldatu, etab.)?
- Begiratu egilearen izena ere idatzi ote duzun, haren aipamena egin beharko baituzu orrialdearen oinaldean, kapituluaren amaieran edo amaierako bibliografian.

Material hau hemen eskura dezakezu:

esdelibro.es

9. urratsa: originala izan

Bibliografia



Ikerlanaren ondorioak aurkezterakoan, erabili dituzun informazio, hitzez hitzezko aipu, grafikoen eta dena delakoan egileen eta iturrien izenak aipatu beharko dituzu. Horretarako, zerrenda bat idatziko duzu txostenaren amaieran, dokumentu guztien datuekin. Zerrenda horri bibliografia deitzen zaio. Begiratu berriro zure ikerlana –fitxak, oharrak, eskemak... eta egiaztatu ez duzula inoren ideiarik plagiatu nahi gabe. Zure ekarpenak ere aintzat hartu, originalak direla iruditzen bazaizu. Orain, zerrenda bibliografikoa egin, erabili dituzun dokumentu guzti-guztien egileak adieraziz. Nola egin ez badakizu, hemen adibide batzuk:

Material hau hemen eskura dezakezu:

esdelibro.es

a. Liburuak. Kontsultatu dituzun liburu guztien zerrenda egin, eta aipatu bibliografian hauetako era batean:

IDAZLEAREN DEITURA/K, Izenaren/Izenen hasiera letra (argitaratze urtea). <i>Izenburua</i> . Argitaratze lekua Editorea	CERVANTES SAAVEDRA, M. de. <i>Don Quijote de La Mancha</i> . Madril: Biblioteca Nueva, 2006.
IDAZLEAREN DEITURA/K, Izenaren/Izenen hasiera letra (argitaratze urtea). <i>Izenburua</i> . Argitaratze lekua: Editorea	CERVANTES SAAVEDRA, M. de (2006). <i>Don Quijote de La Mancha</i> . Madril: Biblioteca Nueva.

b. Entziklopedietako artikulua. Entziklopedietatik jaso dituzun artikulua batu eta egin ezazu haien aipamena honela:

Artikuluaren izenburua. <i>Entziklopediaren izena</i> . Argitaratze lekua: Editorea, Argitaratze urtea, liburuki zenbakia, artikulua lehen orrialdearen zenbakia – azkenekoarena.	Cervantes, Miguel de. <i>Diccionario Enciclopédico Salvat</i> . Bartzelona: Salvat Editores, 1972, 3. liburukia, 149. orr.
---	--

c. Aldizkari, egunkari eta bestelako argitalpenetako artikulua. Aldizkari eta egunkarietako artikulua aipa itzazu horrela:

IDAZLEAREN DEITURA/K, Izenaren/Izenen hasiera letra. Artikuluaren izenburua. <i>Argitalpenaren izena</i> , Argitaratze urtea, Aldizkari alearen zenbakia, Artikuluaren lehen orrialdearen zenbakia – azkenekoarena.	AYALA, F. «Todo ya en el Quijote». <i>Insula</i> , 1991, 538. alea, 38-39.
---	--

Idazlearen izenaren ondoren ere argitaratze urtea jar dezakezu parentesi artean, liburuen aipamenak egiteko bigarren aukeran bezala. AYALA, F. (1991). "Todo ya en el Quijote". *Insula*, 538. zenbakia, 38-39 orr.

d. Web orrialdeak. Azkenik, kontsultatu dituzun web orrialde-guztiak idatzi eta zehaztu gutxienez helbidea, eta kontsulta noiz egin den.

Don Quijote de la Mancha.	http://es.wikipedia.org/wiki/Don_Quijote_de_la_Mancha . Kontsulta: 2006ko apirilaren 23a.
---------------------------	---

10. urratsa: txostena

Erabaki **nolako** txostena **nahi** duzun



Gure proposamena

Zure ikerketaren emaitzak plazaratzeko, hainbat eratarara egin dezakezu (testu idatzia, hitzaldia, irudi bidezko informazioa...), baina era bakoitzean informazio mota bat gailentzen denez, zein edo zeintzuk erabili aukeratzeko orduan, kontuan hartu beharko dituzu faktore batzuk:

- Zer informazio jakitera eman nahi duzun.
- Zein asmoz helarazi nahi duzun.
- Zer jenderi adierazi nahi diozun.

Zure ikerketan pentsatu, pauso hauei jarraitu.

a. Adierazi taulan zure txostenaren alderdi nagusi hauek:

ZER HELARAZI NAHI DUT?	NORI ADIERAZI NAHI DIOT?	NOLA EGINGO DUT?
Zein da nire asmoa?	Gelako lagunei	Lanaren itxura fisikoa: papera, formatu elektronikoa, ikus-entzunezkoa...
	Irakasleari	Lana azaltzeko era: prentsako artikulua, saiakera, hitzaldia...
	Jende espezializatuari	Ikuspegia: orokorra, partziala, sakona...
	Edonori	Hizkuntza maila: jasoa, laua, lagunartekoa...
	(Beste aukera batzuk)	Doinu nagusia: serioa, ironikoa, umorezkoa...

Adibidez:

ZER HELARAZI NAHI DUT?	NORI ADIERAZI NAHI DIOT?	NOLA EGINGO DUT?
Gelako lagunei nire ikerketa ezagutzera eman, beren jakin-nahia zirikatze moduan.	Nire ikaskideei.	Lana azaltzeko era: formatu elektronikoa (PowerPoint)
		Lana azaltzeko era: txostena
	Argitara ematen dudanean, esdelibro.es orriaren bisitariei.	Ikuspegia: partziala
		Hizkuntza maila: lagunartekoa
		Doinu nagusia: serioa

Material hau hemen eskura dezakezu:

esdelibro.es

Gogoan hartu ©

Informazio grafikoak ere jabea du.

Informazio grafikoa ere (marrazkia, eskema, argazkia, infografia, plano, mapa, etab.) pertsona baten edo enpresa baten jabetza intelektuala izan daiteke. Horregatik, zure lanean edozein irudi sartu baino lehen, erabilpen-baldintzak zeintzuk diren jakin beharko duzu, sortzaileei baimena eskatuko diezu, eta den-denak aipatuko dituzu, jatorrizko iturriak zein egileak.

b. Aztertu zer informazio grafiko erabiliko duzun.

Eskemak, argazkiak, grafikoak, krokisak, eta irudiak oro har testu baten osagarri sendoak izan daitezke, eta, noiz nahi, baita dokumentuaren informazio nagusia ere. Horregatik agertu behar duzu horrelako informazioa zure ikerlanean. Zerorrek sortuak izan daitezke, edo beste jatorri batekoak. Aztertu, beraz, zer informazio grafikorekin jantzi dezakezun ikerlana, kontuan hartuta, noski, nola emango duzun erakustera:

- Neure argazkiak.
- Beste jatorri bateko argazkiak.
- Neure grafikoak.
- Beste jatorri bateko grafikoak.
- Neuk egindako eskemak.
- Inork egindako eskemak.
- Neure marrazkiak.
- Inork egindako marrazkiak.

Material hau hemen eskura dezakezu:

esdelibro.es



10. urratsa: **txostena** **Zirriborroa** idatzi

Zirriborroa deitzen diogu, kasu honetan, testu baten lehen idatzaldiari. Lanean aurrera egin ahala, aldaketak eta zuzenketak egingo dizkiozu. Zirriborroa egiteko, gidoia hartu behar duzu abiapuntu. Zuzenketak egiten dizkiozun neurrian, bertsio berriak ere aldiro izango dituzu. Horregatik komeni da zenbaki bat ematea idatzaldi bakoitzari.

- a. Gidoia eskura izan (8. urratsean egin zenuen).
- b. Hasi zaitetz idazten, eta han agertzen diren ideia guztiak azaltzen.
- c. Atal bakoitza idatzi ahala, lehen zuzenketak egiten joango zara:
 - Idatzitakoaren lehen irakurraldia egin, baina erreparatu soilik ideiak nola azaldu dituzun:

Ondo ulertzen al da esan nahi zenuena?

Ba al du zentzurik?

Falta al da ezer?

Erabilitako iturriak aipatu dituzu?

Ba al da ideiarene bat gehiegitan azaltzen dena? Ezer soberan?

Halako paragrafoa halako lekutan hobeto egongo litzateke?

Eta alboan idaz dezakezu: sakondu, laburtu, kendu, lekuz aldatu.

- Hartu zirriborroa eta begiratu aurreikusitako kapitulu, atal, sail eta azpisail guztiak ondo azaltzen ote diren, eta bakoitzak dagokion grafiko, eskema edo irudia ba ote duen.
- Irakurri berriro dena, eta, oraingoan, arreta handia eskaini idazkerari: ortografia, puntuazioa, marka bereziak, joskera, etab.
- Begiratu aipuei, ea bakoitzak bere ohar bibliografikoa ote duen.

Material hau hemen eskura dezakezu:

esdelibro.es

Idazketa arau oinarriko batzuk.

Zure txostenaren helburua da informazioa garbi eta txukun adieraztea eta irakurlearen jakin-mina zizatzea. Hori lortu nahi baduzu, idazkera aholku hauei kasu egin:

- Ez dadila kapitulu laburregirik edo luzeegirik egon; informazioa anaterakoan oreka gorde.
- Informazio grafikoa edo irudizkoa ere zentzuz eta orekan banatu.
- Hautatuko dituzun irudiek testua dotoretu behar dizute.
- Kapitulu bakoitza paragrafoz paragrafo garatu. Ez ahaztu, paragrafo baten helburua ideia bat, edo ideia baten alderdi bat, adieraztea dela.
- Ez dadila inor aspertu: ez kontatu Pernandoren egjak, ez kontatu ideia bat behin eta berriz.
- Saiatu datuak neurrian ematen, pixkanaka eta sailean: ideia edo kontzeptu berriak aurretik azaldu diren kontzeptuetan oinarrituko dira beti.
- Saiatu testuan zatiak zatiari lotzen, lokailuak eta testu-markatzaileak erabiliz.

*Material hau hemen
eskura dezakezu:*

esdelibro.es



10. urratsa: **txostena** **Txostena** idatzi

Txosten idatzi batek, ona bada behintzat, bere egitura izan behar du eta idazketaren arau oinarritzko batzuk bete behar ditu, edukia ahal bezain argi adierazteko eta komeni diren informazioak azkar baino lehen bilatzeko. Zure txostena taxuz idazteko, urrats hauei segi.

a. Aurrean hartu zirriborroa, eta erabaki zein izango den lanaren edukia hobeki adierazten duen izenburua, beharrezkoa balitz, izenburu osagarria ere bai, ideia hobeto zehazteko. Datu horiek izenburu orrialdea antolatu, non zure izena agertuko den (banakako lana bada) edota zurea eta zure taldearena (talde-lana bada). Orrialde horretan lana noiz amaitu den ere agertu behar da.

b. Aitzinsolasa eta gibel solasa idatzi.

- Sarreran, gaiaren aurkezpena egin, ikerketaren helburuak eta mugak adierazi, eta baita lanaren egitura ere bai; alegia zenbat zatitan eta zeintzutan eratu duzun edukia
- Konklusio edo ondorio gisa, ikerlanaren ideia nagusiak laburbildu.

c. Amaierako bibliografia osatu, 9. urratsean egin zenuen behin-behineko zerrendaz lagundurik.

d. Lehen orrialdean txostenaren aurkibideak egon behar du, lanaren kapitulu edo zati bakoitzaren izenekin, eta bakoitza non hasten den adierazten duen zenbakiarekin. Lanaren idazketari ekiteko egin zenuen gidoiaren oso antzekoa izango da, edukiz, aurkibidea.

e. Azkenik, azalaren diseinua egin; azala baita txostenaren babesgarri eta adierazgarri.

f. Irakurri berriro idatzi duzun guztia goitik behera, eta azken orraztua eman, behar diren aldaketak eta zuzenketak eginez. Beharbada paragraforen bat kendu beharko duzu, edo beste nonbait kokatu, gehiegi errepikatzen den hitzen bat ezabatu, esaldi traketsen bat moldatu, ortografia akatsak zuzendu...

g. Emaizarekin gustura geratzen zarenean, lana hobetzerik ez dagoela uste duzunean, txostena amaitu duzun seinale, behin betiko. (Testu prozesadore bat erabili baduzu, lana prest duzu; eskuz idatzi baduzu, dena garbira pasatu beharko duzu).

Material hau hemen eskura dezakezu:

esdelibro.es



10. urratsa: txostena Egiaztatu...

Gure proposamena

Erabili egiaztapen-zerrenda hori, ezer ahaztu ote zaizun ikusteko.

Kontuan hartu ditut ikergaiaren inguruko giltza-hitzak	bai	ez
Era askotako dokumentuak arakatu ditut	bai	ez
Dokumentu interesgarrienak hautatu ditut nire ikerlanerako	bai	ez
Gero irakurri egin ditut, eta oharrak jaso ditut	bai	ez
Kopiatu beharrean, ideia garrantzitsuenen sintesia egin dut	bai	ez
Diagrama bat prestatu dut	bai	ez
Gidoia idatzi dut	bai	ez
Gidoia erabiliz, lanaren zirriborro bat idatzi dut	bai	ez
Lanaren sarrerako testua ere idatzi dut, eta bertan, gaiaren mugak zehaztu ditut	bai	ez
Ikerketatik atera dudana ondo ere idatzi dut	bai	ez
Inoren aipuak ere erabili ditut	bai	ez
Begiratu dut aipu guztien jatorria ere adierazi dudala	bai	ez
Azken zirriborrea garbira pasatu dut	bai	ez
Azalaren diseinua ere egin dut	bai	ez
Hasierako orria ere diseinatu dut, eta bertan azaltzen dira:		
izenburua	bai	ez
izenburu osagarria edo azpititulua	bai	ez
egileen izenak	bai	ez
nire ikastaldearena	bai	ez
data	bai	ez
ilustratzeko edo apaintzeko, irudi bat ertzean	bai	ez
Bigarren orrialdian, berriz, aurkibidea jarri dut, ondo zehaztuz dena	bai	ez
Lana irudiz jantzi dut	bai	ez
Irudi guztien barrenean, argazki-oina idatzi dut	bai	ez
Erabilitako dokumentu guztien bibliografia egin dut	bai	ez

Material hau hemen eskura dezakezu:

esdelibro.es

Zeuren erantzulea zara.

Lanari amaiera ematen diozun unetik, zeuren ideien jabe zara eta horien jabetza intelektualak zeurenak dira. Honenbestez, ideiak inork beste lan batzuen abiapuntu bezala erabiliko balitu, zure izena aipatu behar luke. Ez ahaztu hori!



10. urratsa: **txostena** Ahozko **azalpena**

Eta gainera

Ahozko azalpen bat egitea ez da testu bat irakurtzea, baizik eta entzuleari ideia batzuk helaraztea, haren jakin-mina erakarriz. Horrek ikerlana aurretik ondo prestatzea eskatuko dizu, eta fitxak egitea ere bai, ohar eskematikoz beterik, hitzaldian zehar begien aurrean izan eta ezer ez ahazteko. Hitzaldiaren probasaio bat egitea ere oso da garrantzizkoa.

Material hau hemen eskura dezakezu:

esdelibro.es

Zure oharretan agertu beharrekoak:

- izenburua,
- plangintza,
- sarrera (aitzinsolasa) eta amaiera (gibel solasa),
- tratatu beharreko puntu nagusiak,
- gai batetik beste batera igarotzeko formula batzuk,
- aipuak, dokumentuei buruzko erreferentziak, etab.

Oharretako testuak deigarriak izan behar dute: tamaina ederreko letretan egin, koloreak erabili, ikurrak sartu... Fitxen alde batean bakarrik idatzi; antolatu fitxak zenbaki bana emanez.

Eraz azaldu behar dituzu ideiak.

Eredu gisa, egitura hau erabil dezakezu

1. Sarrera

Testu bat izan daiteke, gaiaren aurrerapena emanez, edo aipu bat, edo pasadizo bat, galdera bat, eskolan landutako ikasgai baten erreferentzia, eta abar..

2. Tesia

Azalpena hasteko, lanaren plangintza aurkeztu, mintzagai izango dituzun puntu nagusiak adieraziz. Harbelean idatziz gero, jende guztiak ikusi ahal izango du. Hitzaldian zehar, plangintza gogoraraziko duzu noiz edo noiz; atal berri bati ekin ehar diozunean, esate baterako. Gero, sailak banan-banan joratu. Zure azalpenak argiagoak eta erakargarriagoak izan daitezten, hainbat baliabide erabil dezakezu; hala nola, grafikoak, marrazkiak, argazkiak, mapak, diapositibak, maketak, grabazioak, eta abar.

3. Konklusioa

Azken zatia da; bertan, ideia nagusiak esango dituzu berriro, eta ikerketatik atera dituzun ondorioak azaldu. Dotore amaitzeko, aipu esanguratsu eta zirrargarri bat esan dezakezu.



10. urratsa: **txostena**

Horma-irudia edo panela

Eta gainera

Lana aurkezteko bi era aztertu ditugu: lehenengoan idatzizko testua zen nagusi, bigarrean, berriz, ahozkoa. Aurkezpena egiteko beste era bat ikusiko dugu orain, testu idatzia eta irudi bidezko informazioa konbinatzen duena. Informazio grafikoa gailentzen da, hala ere.

Zein da horma-irudi baten eredua?

Horma-irudiaren ezaugarrietako batzuk:

- Behartzen dute ideiak ahalik eta gehien soiltzera, funtsezkoena bilatu eta muina baino ez adieraztera.
- Egokiak dira talde-lanean egiteko, gainera, kide bakoitzak dituen abildadeen arabera bana daiteke lana (idatzi, laburbildu, diseinatu, marrazkiak egin, etab.).
- Ezin da ahaztu teknika honek kutsu artistikoa eta estetikoa nabaria duela.
- Ahozko azalpen bati laguntzeko erabil daitezke.
- Aurkezteko erak berebiziko garrantzia du eta arau batzuk bete behar ditu:
 - * Oreka gorde behar da, testuen eta irudien proportzioen artean.
 - * Edukia ulergarriago adierazte aldera, ertzak libre uzten dira eta dokumentuak mugatzeko hutsarteak erabiltzen dira.
 - * Edukiak sailka ipintzen dira, gai bereko dokumentuak horma-irudiaren leku batean bildurik.
 - * Dokumentu batzuk nabarmendu egiten dira, ageriko lekuetan jarri, lauki baten barruan sartuz, koloreztatuz, geziak erabiliz, etab.
 - * Irakurketaren norabidea errespetatu behar da: gurean, ezkerretik eskuinera eta goitik behera.

Horma-irudi asko kartulinaran egiten badira ere, handiago egin nahi izanez gero, iragarki-taula erabil daiteke, esate baterako.

Material hau hemen eskura dezakezu:

esdelibro.es



11. urratsa: **Interneten**

Zurea de *libro* ikerketa **bat** al **da**?

Gure proposamena

Erantzun alboko galdeketari zintzo eta zuzen. Behar beste puntu lortzen baduzu, hurrengo aldira igaroko zara: www.esdelibro.es orrian argitaratu.

ZUREA DE LIBRO IKERKETA BAT AL DA?		
1. Ikerlan pertsonal bat egitea helburu, saiatu zara zure interesetan oinarritzen den gai bat aukeratzeko?	bai	ez
2. Ondo baloratu dituzu zure ideiak eta lan originalak?	bai	ez
3. Zure lanaren zati bat edo lan guztia taldean egin baduzu, errespetatu eta aintzat hartu al dituzu taldekideen ideiak eta lan originalak?	bai	ez
4. Saiatu al zara gelakideek proposaturiko gaiak, osorik edo zati batean, ez kopiatzen?	bai	ez
5. Saiatu zara ez kopiatzen, ez imitatzen, zure kideen ideia edo lan originalak, nahiz osorik nahiz zati batean?	bai	ez
6. Zure lanean irakasle bat edo beste norbait izan baduzu gidari, gogoratu al zara haren izena aipatzeaz?	bai	ez
7. Ahalegindu al zara kontratuan zehazten ziren informazio-iturri guztiak erabiltzen?	bai	ez
8. Begiratu duzu zure informazio-iturriak fidagarriak ote ziren?	bai	ez
9. Zure informazio-iturriak beti-beti jaso dituzu?	bai	ez
10. Aipatu al dituzu informazio guztiak, bat ere ahaztu gabe (liburuak, egunkariak, aldizkariak, CD-ROMak, Internet orrialdeak, etab.), amaierako bibliografian?	bai	ez
11. Inoren hitzez hitzezko esaldiak edo informazio-iturrietatik jaso dituzun aipuak jarri al dituzu kakotx artean, eta zehaztu duzu ohar bibliografikoetan nondik hartuak diren?	bai	ez
12. Inketetatik edo inori egindako elkarrizketetatik datuak jaso badituzu, informazio-iturri horiek ere aipatu al dituzu?	bai	ez
13. Hitzaldiren batera joan bazara eta han esandako informazioirik jaso eta erabili baduzu, adierazi al duzu iturria behar bezala zure lanean?	bai	ez
14. Gogoratu al zara lanerako erabili dituzun grafiko, argazki edo irudien egile guztiak aipatzeaz?	bai	ez
15. Nahiz eta zeurea izan, beste batek sorturiko lanean oinarritu bazara eskema bat, grafiko bat, taula bat, etab. egiterakoan, eman al duzu horren azalpenik gero?	bai	ez
16. Lanaren amaieran egin al duzu bibliografia bat, osoa eta zehatza, kontsultatu dituzun era guztietako dokumentuen berri emanez?	bai	ez
17. Eskertu eta aintzat hartu al duzu ikerketan zehar pertsona batzuek –irakasleak, liburuzainak, etab.– eskaini dizuten laguntza?	bai	ez

Material hau hemen eskura dezakezu:

esdelibro.es

18. Ondo zaindu al dituzu esku artean erabili dituzun liburuak eta dokumentuak?	bai	ez
19. Konturatzen al zara urteen eta mendeen buruan sortzaile eta profesional askok eta askok egin behar izan duten ahaleginaz, informazio euskarriez baliaturik, beren ideiak zuregana hel zitezen?	bai	ez
20. Ikerketa egiteko oinarritu zaren lanen egileak aintzat hartu al dituzu?	bai	ez
21. Zure lana egiteko, artikulua edo orrialde batzuk fotokopiatu badituzu, autoreen eta editoreen baimena duen gune batean egin al dituzu, hau da, CEDROren erreproduktzio-lizentzia duen gune batean?	bai	ez
22. Jabetu al zara ikerketan zehar erabili dituzun ideiak beren sortzaileen jabetza intelektuala direla?	bai	ez
23. Saiatu al zara inoren ideiez ez jabetzen? Tentuz ibili zara kopiaketa hutsa ez egiteko, plagiorik ez egiteko?	bai	ez
24. Ahalegindu al zara puzzle efektu delakoa edo besteren aipuen gehiegizko erabilera saihesten, eta lorturiko informazioa berregiten sintesi pertsonal bat eginez?	bai	ez
25. Konturatu al zara badirela jokabide batzuk, nahita edo nahi gabe baina egile eskubideak urratzen dituztenak?	bai	ez
26. Egin al duzu ekarpen propiorik, zure ikuspegi pertsonala eman, ikerlana aberatsagoa eginez?	bai	ez
27. Zure ikerlanean garbi utzi al duzu zein iritzi ziren zureak eta zeintzuk inorenak?	bai	ez
28. Jabetzen al zara, zure ikerketa lan original bihurtu duzun unetik beretik, zeu ere sortzailea zarela?	bai	ez
29. Nahi al duzu zure lana argitaratzea eta besteek ere lanaz baliatzeko onura izatea, zure egile eskubideak errespetatuz eta aintzat hartuz?	bai	ez
30. Argi geratu al zaizu © gogoan hartzea zer den?	bai	ez
PUNTOAK GUZTIRA		

Material hau hemen eskura dezakezu:

esdelibro.es

Zure baiezkotik erantzunak 25 baino gehiago izan badira, agian zure ikerlana, originala denez, esdelibro.es orrian argitaratu daiteke.



EKIMEN HONEN BULTZATZAILEA:



ERAKUNDE HAUEN LAGUNTZAZ:



Dokumentu hau
Es de libro
heziketa-programaren
parte da: CEDROren ekimenez
hezkuntza komunitate
osoari zuzentzen zaion
programa berezia,
irakurketa, idazlanen
sorkuntza eta egile
eskubideekiko errespetua
sustatzeko.